

DE MOEDERMAFFIA

ANITA TERPSTRA BIJ UITGEVERIJ CARGO

Nachtvlicht

Dierbaar

Overmand

Anders

Samen

Vonk

Anita
Terpstra

De

MOEDER
MAFFIA

Over buiken, baby's en ander ongemak



2020

AMSTERDAM

Cargo is een imprint van Uitgeverij De Bezige Bij, Amsterdam

Copyright © 2020 Anita Terpstra

Omslagontwerp Bij Barbara

Omslagillustratie Shutterstock

Foto auteur Alice Dijkstra

Vormgeving binnenwerk Peter Verwey, Heemstede

Druk Wilco, Zutphen

ISBN 978 94 031 8810 2

NUR 302

uitgeverijcargo.nl



Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier dat het keurmerk van de Forest Stewardship Council (FSC®) mag dragen.

Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

It takes a village to raise a child.

AFRIKAANS GEZEGDE

Merel fietste als een bezetene, voor zover dat ging met haar twintigwekenbuik, naar het gebouw waar de pufles werd gegeven. Niet pufles, corrigeerde ze zichzelf meteen, zwangerschapskursus. Ze had helemaal geen zin. Ze had een pittige werkdag achter de rug. Liever zat ze met een kop thee, een groot stuk chocolade en een dekentje op de bank.

Ze overwoog om te keren en naar huis te gaan, maar het beeld van de afkeuring op het gezicht van de verloskundige als ze volgende week weer op controle moest, was genoeg om dat niet te doen. Dat Merel twijfelde aan het nut van zo'n cursus had haar tijdens de vorige controle dat gezicht opgeleverd. En dat vertrok nog erger toen Merel vertelde dat ze geen gebruik wenste te maken van kraamhulp.

‘Vanwege het geld?’ had de verloskundige gevraagd.

Dat was helemaal niet de reden. Waar bemoeide dat mens zich mee? Oké, met alles, had Merel inmiddels ontdekt. Alsof ze, omdat ze zwanger was, ineens was veranderd in iemand die niet meer zelf kon nadenken en alles voorgekauwd moest worden. Ze had folders gekregen met wat ze wel en niet mocht eten, wat ze wel en niet mocht doen, wat ze in huis moest halen voor de baby en wat ze moest kopen als ze thuis wilde bevalen. En dan was er nog al die rotzooi die ze kreeg van Prénatal en talloze andere winkels en bedrijven. Hoe kwamen ze in

godnaam aan haar gegevens? Hoe wisten ze überhaupt dat ze zwanger was? De verloskundigenpraktijk ontkennde dat ze haar gegevens hadden doorgegeven.

Het gebouw, dat aan de rand van de stad lag, bleek een fantasieloze blokkendoos te zijn met daarin onder andere een huisartsenpraktijk, apotheek en fysiotherapeut. Snel zette ze haar fiets op slot, die een schril contrast vormde met de grote, dure auto's die op de parkeerplaats stonden. De schuifdeuren openden zich en eenmaal binnen knipperde Merel tegen het felle tl-licht. Een bord gaf aan dat ze naar de derde etage moest. De klok aan de muur vertelde haar dat ze al meer dan vijf minuten te laat was.

De deur was natuurlijk dicht. Zachtjes klopte ze aan. Ze hoorde niks. Wat moest ze nu doen? Blijven wachten of naar binnen gaan? Voorzichtig drukte ze de deurkruk naar beneden en keek om het hoekje. Een tiental zwangeren keek haar nieuwsgierig aan. Ze zaten op matjes in een halve kring om een vrouw heen, die met haar rug naar de deur zat. De vrouw draaide zich om.

'Merel?' zei ze.

Merel knikte.

'Welkom. Er ligt al een matje voor je klaar. We beginnen trouwens om acht uur.'

Merel mompelde een verontschuldiging en liep naar haar matje. Wat moest ze doen? De vrouw en de rest een hand geven of niet? Ze besloot tot het eerste.

'Karin,' zei de vrouw. Ze was een jaar of vijftig, dacht Merel. Mager, diepe groeven in haar gezicht. Grijs uitgroei in haar korte haar waar ze net voor de les een kam doorheen had gehaald, schatte Merel in. Geen make-up.

De rest van de namen vergat ze net zo snel als ze werden

opgenoemd. Een van de vrouwen wreef in haar handen nadat ze Merel de hand had geschud.

‘O, koud,’ zei ze.

Merel wilde zich net laten zakken, toen Karin zei: ‘Je mag je schoenen uitdoen. En je jas.’ Ze wees naar een hoek van de ruimte, waar jassen aan een kapstok hingen en schoenen omheen stonden.

Trut, dacht Merel, terwijl ze naar de kapstok liep, dat had je ook wat eerder kunnen zeggen. Ze schopte haar schoenen uit. Er werd niet gesproken en Merel voelde de blikken van de anderen in haar rug prikken. Ze had de eerste twee lessen al gemist – dat was geen probleem volgens de verloskundige en de organisatie die de cursus gaf – en had geen idee wie deze vrouwen waren of wat ze voor de kost deden. Snel liep ze naar haar matje en ging zitten.

‘Goed, nu we er allemaal zijn, kunnen we beginnen. We hebben onze kostbare tijd wel nodig. We hebben maar tien lessen en de een is al wat verder gevorderd in haar zwangerschap dan de ander. Goed, Merel, misschien wil jij jezelf nog even kort voorstellen?’

‘Eh, ja, dat is goed. Ik ben dus Merel. Ik ben net dertig geworden en dit wordt mijn eerste baby. Ook die van mijn vriend trouwens, Jeroen. Het was een soort van ongelukje.’ Shit, ze had nog even naar de wc moeten gaan. Ze moest ongelofelijk nodig.

‘En hoe ver ben je?’ vroeg Karin.

‘Twintig weken.’

‘O, goh, wat een schattig klein buikje,’ zei Karin glimlachend.

In een reflex beantwoordde Merel haar glimlach en bedacht zich toen pas dat ze Karin het liefst op haar gezicht wilde ram-

men. Wat bedoelde ze daarmee? Schattig klein buikje? Dat er iets niet goed was met haar baby?

‘Ik ben ook twintig weken zwanger,’ zei de vrouw naast haar. Die had een enorme, uitpuilende buik en zag eruit alsof ze ieder moment kon bevallen. Door de stof van haar trui kon je haar navel zien die als een soort topje van een citroen uitstak.

‘Meen je niet!’ flapte Merel eruit.

‘Jawel, maar dit is dan ook mijn tweede, hoor. Bij een tweede zie je het sneller, omdat dat extra vel er nog zit.’

‘Wat doe je dan hier?’ zei Merel.

‘Hoe bedoel je?’

‘Nou ja, je weet dan toch al wel hoe je moet puffen en zo?’
Waarom zou je je nog een keer aan deze marteling onderwerpen?

‘Ik heb bij de eerste geen cursus gevolgd en had een spoedkeizersnede,’ zei de vrouw. ‘Er ging van alles mis en...’

‘Laten we het even centraal houden,’ onderbrak Karin hen, die nog net niet als een schooljuf in haar handen klapte. ‘Bij dertig wordt het ook wel eens tijd om aan kinderen te beginnen, toch?’ zei ze tegen Merel. Voordat Merel kon antwoorden, ging ze verder: ‘Dit is onze derde les. Je hebt veel gemist. Misschien kunnen de anderen je na de les vertellen welke onderwerpen we allemaal al hebben behandeld, ik kan er niet aan beginnen om dat nu te gaan herhalen.’

Alsof ik dat heb gevraagd, dacht Merel.

‘Mag ik vragen waarom je nu pas komt?’

Merel kon zo snel geen smoes bedenken en besloot eerlijk te zijn. ‘Nou ja, ik wist niet zeker of ik een cursus wilde volgen.’

‘O? Omdat?’

Alle ogen waren nu op Merel gericht. Shit. Doorzetten dan maar, ze kon nu niet meer terugkrabbelen. ‘Ik heb mijn twijfels

over het effect van zo'n cursus. Gewoon puffen, toch?' Ze keek om zich heen voor bijval, maar ze keken haar allemaal bloedserieus aan. Ze schraapte haar keel. 'Bovendien las ik dat puffen er niet voor zorgt dat er minder complicaties zijn tijdens de bevalling.' Haar oksels prikten. 'Ik bedoel, vrouwen in Afrika bevallen ook gewoon zonder al die cursussen,' voegde ze eraan toe.

'Ja, maar daar sterven veel meer vrouwen tijdens de geboorte,' zei Karin.

'Omdat ze vaak ver van een ziekenhuis of dokter wonen,' zei Merel. 'Niet omdat...'

Karin stak haar hand op om haar te onderbreken. 'Waarom ben je hier dan?'

Goeie vraag. Omdat ze een slapjanus was. Als het misging bij de bevalling was het haar eigen schuld omdat ze geen pufcursus had gevolgd, dat idee. Met zoveel woorden had de verloskundige dat niet gezegd, maar daar kwam het wel op neer. 'Baat het niet, dan schaadt het ook niet,' zei Merel schouderophalend. 'Ik zie nogal op tegen de bevalling, tegen de pijn, en de verloskundige adviseerde me om een cursus te volgen.'

'Verstandige vrouw,' zei Karin. 'Met "puffen" zoals jij het zo mooi noemt, kun je heel veel pijn wegnemen. Het gaat erom dat je met je ademhaling de controle blijft houden over je lichaam.'

De rest knikte. Merel vond het maar onzin. Waarom mocht je dan wel een verdoving bij de tandarts? Kon je de pijn daar niet weg ademen dan?

'Een geboorte is een heel natuurlijk iets,' ging Karin verder, alsof ze Merels gedachten kon lezen. 'Tijdens de bevalling komen stoffen vrij die maken dat de uitdrijving minder pijn doet.'

Merel onderdrukte een huivering. Uitdrijving. Wat een afschuwelijk woord. Alsof ze een duivel ging baren. ‘Mijn zus is een jaar geleden bevallen en ik was erbij. Het was de hél,’ zei Merel. Alles wat er mis kon gaan, was ook misgegaan. ‘Ze lag te brullen van de pijn.’ Geen ademhaling die daar iets aan kon veranderen.

‘Schreeuwen leidt de aandacht af. Die kracht kun je beter bewaren voor de uitdrijving,’ zei Karin.

‘Hoeveel kinderen heb jij?’ wilde Merel weten.

‘Geen.’

‘O.’

‘Ik heb bij veel bevallingen geassisteerd. Als doula.’

Merel kon er niets aan doen dat haar wenkbrauwen omhoogschoten. Karin keek haar aan alsof ze haar wilde uitdagen er iets van te zeggen. Merel schraapte haar keel. ‘In ieder geval... volgens de vrouw met wie ik belde, kon ik nog prima aanhaken.’

Karin vertrok haar mond. ‘Juist. Ja. Natuurlijk zei ze dat. Ik zal het met haar opnemen. Goed, vanavond wil ik het over de kringspier hebben. Wil jij beginnen, Merel?’

‘Pardon?’

‘Hoe gaat het met jouw kringspier?’

‘Hoe bedoel je?’

‘Heb je last van urineverlies? Laat je veel windjes, komt er af en toe ontlasting mee?’

‘Nou, eh, ik... ik heb niet zo’n behoefte om dat hier met iedereen te delen.’ Met vreemden.

‘Het is hier een veilige omgeving. Wat we ook bespreken, het blijft hier, tussen deze muren.’

Yeah right, alsof ze niet aan hun partners vertelden wat hier werd besproken. Moeder. Vriendinnen. Collega’s. Hoe kwam

ze hier onderuit? Waarom schoot niemand haar te hulp?

‘Privacy,’ mompelde ze.

Karin lachte minzaam. ‘Dat kun je wel vergeten als je moet bevallen, je meest intieme delen worden bekeken en bevoeld. Gehecht soms.’

‘Ja, zowat het hele ziekenhuis heeft mijn onderkantje gezien,’ zei de vrouw naast haar.

Vertel jij dan lekker over je kringspier, dacht Merel. En trouwens, onderkantje?

Karin keek op haar horloge. ‘Laten we eerst maar even pauzeren. Er zijn vast dames die nodig moeten plassen.’

‘Dan ga ik even roken,’ zei Merel.

Verschrikte gezichten keken haar aan.

‘Grapje,’ liet ze erop volgen.

Merel overwoog haar jas en schoenen te pakken en te ontsnappen, maar helaas bleef Karin in de ruimte. Bovendien moest ze nodig plassen. Bij de wc's was het een drukte van belang. Merel sloot achteraan in de rij. Hoe hadden de anderen hier zo snel naartoe kunnen hobbelen met hun dikke lijven?

'Ik kan beter op de wc blijven zitten, zo vaak moet ik,' zei de vrouw met de enorme twintigwekenbuik. Ze had haar haar met henna geverfd.

'Vertel mij wat,' zei de vrouw naast haar. 'Ik moet nog tien weken. Ik weet niet of ik dat red.' Ze had een nette, donkerblauwe rok, witte blouse en torenhoge hakken aan, alsof ze net van haar werk kwam.

'Ik moet er nog twintig,' zei de twintigwekenbuik. Ze rolde met haar ogen om aan te geven hoe erg ze dat vond, maar ondertussen vond ze dat natuurlijk helemaal niet. Het zwanger zijn zette haar eindelijk eens in de belangstelling. Iets wat haar anders niet lukte. 'Is de verloskundige tevreden?'

Het duurde even voordat Merel doorhad dat twintigwekenbuik het tegen haar had.

'Ja hoor.'

'Wanneer ben je voor het laatst op controle geweest?'

God, die impertinente vragen die mensen stelden. Altijd en overal. Alleen maar omdat ze zwanger was. Hoe ver ben je?

Was het gepland? Weet je al wat het wordt? Hoe voel je je? Mag ik eens aan je buik voelen? Schopt het veel? Blijf je werken na je bevalling? Ga je thuis bevallen of in het ziekenhuis? Wiens achternaam krijgt de baby?

‘Eergisteren,’ zei Merel.

‘En toen was alles goed?’

‘Eh, ja.’

‘Ik zou toch even aangeven dat je een echo wilt. Heb je de twintigwekenecho al gehad?’

‘Nee, nog niet.’

‘Maar je bent toch twintig weken zwanger, zei je?’

‘We... we hebben nog geen tijd gehad.’ In de ogen van deze vrouw was ze waarschijnlijk nu al een slechte moeder.

‘Ik ben geen expert hoor, maar een vriendin van mij had ook zo’n klein buikje en de baby bleek dus niet genoeg te groeien. Iets met de placenta.’

Jezus. Moest ze dit wijf nu bedanken? Zo keek ze Merel wel aan, alsof ze op een bedankje wachtte. Het liefst hoekte Merel haar tegen de grond.

‘Ga jij maar eerst,’ wees hoge hakken naar de wc. Eén wc voor de hele verdieping, dat was toch absurd? Bij de kraan stond een vrouw in een gebloemd King Louie-jurkje, een spijkerjasje en rode cowboylaarzen haar handen te wassen. Van achteren was niet te zien dat ze zwanger was.

Merel keek naar twintigwekenbuik, die ook knikte dat ze voor kon gaan. Merel ging de wc binnen en probeerde niet te denken aan de vrouwen die er nog waren. Dan kon ze niet. Nog geen druppel. Het was best lastig om met zo’n buik boven de wc te hangen, maar ze verdomde het om te gaan zitten. Door de druk ontsnapte er een wind. Natuurlijk, dat kon er ook nog wel bij. Ingespannen luisterde ze of de vrouwen in gesprek waren.

Misschien hadden ze het niet gehoord? Er klonk gelach. Om haar, of om iets anders?

Zonder met iemand oogcontact te maken, schuifelde ze de wc uit en waste haar handen. Op de gang stond King Louie-jurkje op haar te wachten. 'Ik loop even met je mee, is dat goed?'

Nee, dat is niet goed, flikker op. Zei nooit iemand. Merel glimlachte.

'We zitten met een paar vrouwen in een WhatsApp-groepje, vind je het leuk om je aan te sluiten?'

Lieve help, nee, maar hoe kon ze met goed fatsoen weigeren?